

PSYCHOLOGIE U NÁS A JINDE

PĚTAŠEDESÁTINY UNIVERSITNÍHO PROFESORA PhDr. ROBERTA KONEČNÉHO

Činnost universitního profesora PhDr. Roberta Konečného, kandidáta psychologických věd a vedoucího vědeckého pracovníka je tak bohatá a mnohotvárná, že je nemožno ji zhodnotit v krátkém pojednání ani ve výstižné zkratce. Proto se omezím jen na stručnou charakteristiku jeho činnosti na základě životních údajů a rozboru jen některých psychologických prací v pěti obdobích jeho životní dráhy, a to I. v období studia středoškolského, vysokoškolského a středoškolské profesury, II. v době okupace, III. v době nástupu vysokoškolské dráhy, IV. v období psychologa ve zdravotnictví a V. vedoucího vědeckého pracovníka ČSAV a vysokoškolského učitele.

I.

Konečný je rodák brněnský (nar. 23. 4. 1906). Kromě asi čtyřletého působení na reformním reálném gymnasiu v Tišnově žil a pracoval v Brně jako středoškolský profesor, školní a klinický psycholog, asistent, docent, profesor filosofické fakulty a vedoucí vědecký pracovník Psychologické laboratoře ČSAV v Brně.

V roce 1925, kdy absolvoval s vyznamenáním klasické gymnasium v Brně, vstupuje Konečný na filosofickou fakultu v Brně, kde studuje aprobační skupinu filosofii, češtinu a němčinu. Z těchto předmětů vykonal také státní zkoušky. Na filosofické fakultě se věnoval zejména studiu psychologie. K dosažení hodnosti doktora filosofie předložil disertační práci s názvem „Julius Zeyer v zrcadle snů“.

Vědecká a literární činnost Konečného zasahuje zejména do tří velkých badatelských oblastí: psychologie, filosofie a uměnovědy. V psychologii řešil Konečný zvláště problematiku zdravotnické psychologie, obecné psychologie, literární psychologie, psychologie dítěte, vývojové psychologie aj.

Konečný studoval zevrubně nové myšlenkové směry ve filosofii, psychologii a uměnovědě. Nejjasněji zaujal své stanovisko k tehdejšímu psychologickým směrům v „Doslou“ (22) k jeho překladu spisu Richarda Müllera-Freienfelse „Psychologie přítomnosti“ (1937), který svědčí o jeho širokém rozhledu a důkladné znalosti nejen problémů nových psychologických směrů a výsledků novějšího psychologického bádání, ale i o znalosti vývoje českého myšlení psychologického vůbec.

V prvním období tvůrčí vědecké práce se věnoval Konečný otázkám literární psychologie. Z této problematiky publikoval dvě velmi hodnotné studie v prvním a druhém ročníku (1935, 1936) v Brně vydávané *Psychologie*, prvního českého odborného časopisu psychologického (byl také členem jeho redakce), a to doktorskou disertační práci „Julius Zeyer v zrcadle snů“ (3) a stať „Literární psychologie či literární mystika“.

V monografii o Zeyerovi nastiňuje psychologický profil Zeyerova života na základě psychologické analýzy snů v jeho korespondenci a díle.

Monografie je podle slov Arne Nováka jak „hodnotným obohacením naší chudé monografické literatury dušezkumné, tak cenným přínosem do studia zeyerovského“. Ve studii „Literární psychologie či literární mystika“ (21) zaujímá kritické stanovisko k J. V. Sedlákově publikaci „O díle básnickém“, která je pokusem o teorii literární vědy a reakcí proti formalistům a strukturalistům — především proti prof. J. Mukařovskému. V této studii se jasně zračí Konečného stanovisko k základním otázkám současné teorie literární psychologie a jeho kritický postoj k teoriím strukturalistů a formalistů a k nevědeckým tendencím v literární psychologii.

Konečný publikoval čtyři básnické sbírky a dvě proziacká díla, z nichž „Studnice zapečetěná“ získala v soutěži Melantricha první cenu. Jeho „Spáček v plamenech“ vyšel v roce 1938. Je proto pochopitelné, že se i teoreticky zabýval problémy estetických citů. Náčrt teoretických předpokladů psychologického výzkumu estetických citů a emocí podává Konečný ve studii „City a emoce estetické“ (23). Řeší tu čtyři základní problémy: 1. Co je to estetické? 2. Reakce na estetickou oblast. 3. Problém umělce esteticky prožívajícího a kritika jako problém estetických citů a estetické emoce. 4. Rozsah estetického.

S hlubokým zájmem studoval a řeší Konečný otázky duševního vývoje dítěte. V roce 1932 vyšel jeho referát „Psychologie dítěte v době dospívání“ (53). V něm načrtl obraz normálního průběhu dospívání.

K hlubokému studiu duševního vývoje dítěte a pubescenta byl Konečný podněcován i jako náš první aktivní školní psycholog schválený školními úřady. Průkopnická byla i jeho psychologická aktivita v různých poradenských institucích a v rámci jeho úvazku profesora psychologie na gymnasiu.

Jako profesor psychologie se Konečný zamýšlel nad didaktickými problémy výuky psychologie na střední škole. Jak si představoval činnost profesora psychologie na střední škole, o tom píše v podnětné studii „Několik poznámek k metodice psychologie vzhledem k cíli střední školy“ (18).

Psychologický výzkum dětí v poradně Společnosti pro výzkum dítěte a péči o dítě prováděl Konečný od roku 1927 do roku 1934, kdy převzal na výzvu zemské školní rady v Brně budování Studentské poradny při Sociální péči o středoškolské studentstvo středních a odborných škol (20), kde pracoval až do 1. ledna 1938.

Již jako středoškolský profesor a asistent filosofické fakulty se neomezoval jen na učitelskou a badatelskou činnost, nýbrž podnětně zasahoval do různých oblastí naší národní kultury a živě reagoval i na současné dění politické. V této činnosti mu napomáhal i jeho řečnický talent, umění upoutat posluchače odborným výkladem a znalostí faktů.

Pravidelně psal do Lidových novin (od roku 1929) a Naší Doby recenze o knížkách i časopiseckých novinkách, referoval o významných jubileích a událostech z oblasti psychologie a filosofie. Přispíval do časopisů Ruch, Čin, Kritického měsíčníku aj.

Talent a vědecká erudice předurčovaly Konečného pro úspěšnou dráhu badatelskou a vysokoškolskou. Na filosofické fakultě patřil k nejnadanějším posluchačům. Již v III. semestru byl ustanoven knihovníkem a vědeckou pomocnou silou a vypracoval seminární práci s názvem „City a emoce estetické“ (23). Pak zastával (až do 1. 9. 1931) v Psychologickém ústavě, zřízeném na filosofické fakultě prof. M. Rostoharem v roce 1926 (měl schválený statut MŠK), místo asistenta-volontéra. Ve školním roce 1930/31–32/33 působil na reformním reálném gymnasiu v Tišnově. Psychologii a logiku s noetikou přednášel od 1. 9. 1930 do 30. 5. 1931 na Pedagogické akademii pokrokového učitelstva moravského v Brně. Na Škole vysokých studií pedagogických přednášel kapitoly z literární psychologie a psychologie uměleckého díla. Od roku 1933/34 až do svého zatčení gestapem v r. 1939 byl profesorem klasického gymnasia v Brně, na němž kdysi studoval.

II.

Tento slibný vývoj vědecké dráhy Konečného byl násilně přerván německými okupanty v roce 1939 v nejproduktivnějším jeho věku 33 let. Konečný se od Mnichova aktivně zúčastnil příprav k odboji a boje proti českému a německému fašismu. Napsal řadu úvodníků do Lidových novin. Když ze skupiny odporu po Mnichovu vyrostla odbojová skupina, Konečný se stal členem jejího direktoria. Po zradě byl s celým vedením zatčen a vězněn (od 20. 11. 1939) do svého útěku dne 15. dubna 1945. Za zásluhy v boji proti fašismu mu kromě vyznamenání ministerstva vnitra udělil v roce 1965 vyznamenání prezident republiky.

III.

Po svobození Československého republiky začíná Konečný v zimním semestru 1945 přednášet na filosofické fakultě v Brně, kde se 11. prosince 1946 habilitoval. Přednášel logiku, noetiku, úvod do filosofie, metodiku filosofie, fyziologické základy psychologie, sociální psychologii a vedl proseminář. Z této doby pocházejí jeho rukopisné syntetické texty a texty universitních přednášek: Noetika, Logika, Úvod do základních pojmů symbolické logiky, Filosofická propedeutika, Úvod do filosofie, Metodika filosofie, Metodika věd přírodních a věd společenských, monografie o Vladimíru Hoppem vyšla v roce 1970 tiskem (2) s názvem Vladimír Hoppe (Příspěvek k historii a kritice iracionalismu), FF UJEP, 1970, str. 205. Jde o kritický a detailní rozbor díla nejvýraznějšího představitele českého iracionalismu. Autor přesvědčivě prokázal, že opuštění vědecké báze a racionálního poznání vede nutně k iracionalismu mystické víry, jež se nemůže opřít o nic jiného než o subjektivní zážitky.

Kniha je současně (podle slov jednoho z recenzentů) „i vynikajícím úvodem do problematiky nepříliš známé iracionalistické filosofie 20. století“. Velmi originální je zařazení do onoho proudu české filosofie, jež autor nazývá „filosofii smyslu skutečnosti“ proti filosofiím snažícím se stanovit „řád skutečnosti“.

V tomto období publikoval velmi podnětnou teoretickou studii „Subjekt reálný a subjekt mezný“ (25) a velmi hodnotnou experimentální monografii „Psychologická analýza výsledků individuální a kolektivní práce“ (4).

Ve studii o subjektu staví se proti ztotožňování pojmu subjektu a pojmu já.

V monografii o individuální a kolektivní práci chce (na vývoji adekvátní představy smysluplného děje s jednotící myšlenkou z optického názoru) experimentálně prokázat, jsou-li hodnotnější výsledky práce individuální, kolektivní nebo smíšené (tj. práce kolektivně individuální).

Velmi intenzivně v poválečném období pracoval Konečný v oblasti kultury a umění. Byl členem Zemské kulturní rady, četné funkce zastával v různých institucích spisovatelů, byl vedoucím redaktorem revue List sdružení moravských spisovatelů, lektorem nakladatelství Zář, Rovnost, redaktorem kulturní rubriky deníku Čin aj. Přednášel v Čs. rozhlasu, v různých institucích a na konferencích.

IV.

Koncem roku 1950 přešel Konečný do zdravotnictví jako psycholog Státní psychiatrické léčebny v Brně a od počátku roku 1958 do konce listopadu 1963 vykonával funkci psychologa na psychiatrické klinice UJEP fakultní nemocnice v Brně. Tento přechod Konečného do zdravotnictví znamená pro historii a rozvoj psychologie ve zdravotnictví u nás významný mezník. Konečný v oblasti zdravotnické psychologie vykonal velké a průkopnické budovatelské dílo. Také tu se plně uplatnil jeho organizačský talent, vynikající psychologická erudice, čínorodá pracovní píle, badatelská aktivita a průbojnost.

Konečný pracoval v oddělení neuróz, psychóz, protialkoholním a dětském a všude dosáhl vynikajících úspěchů. Organizoval skupinovou a kolektivní psychoterapii, činnostní terapii, terapii rekreací, zavedl rehabilitaci psychotiků, vypracovával metody diagnostické i terapeutické, prováděl psychoterapii v narkóze a hypnóze, budoval laboratoř, pracoval na řešení úkolů státního plánu výzkumu, školil a spolupracoval na úpravě organizačních rádu a předpisů. Byl členem Poradního sboru psychiatrů v ministerstvu zdravotnictví do roku 1958. V Brně byl zakladatelem Kroužku klinických psychologů při katedře psychologie, přednášek se zde zúčastňovali i psychologové z jiných krajů.

Velké úsilí věnoval teoretickým, metodologickým a metodickým otázkám zdravotnické psychologie. Konečný důrazně odmítá psychologickou diagnostickou praxi bez teorie (28).

V cenné studii „Pohled na psychologii ve zdravotnictví v Československu do roku 1965“ (34) načrtl jako náš nejlepší znalec této problematiky velmi instruktivně její vývoj u nás a konstatuje, že československá psychologie ve své aplikační zdravotnické oblasti se dostala nejdále v socialistických zemích, poněvadž měla jasnou koncepci. Třeba dodat, že na tom nemalou zásluhu má právě dílo prof. Konečného.

Ve studii „Některé teoretické a praktické otázky psychoterapie dětí“ (31) Konečný konstatuje, že moderní pojetí člověka a jeho psychické a společenské historie povážlivě zatlačuje do pozadí zřetel k nemoci samé.

Z důkladného studia I. P. Pavlovovy teorie vznikla jeho programová studie „Význam psychologie v určování typů vyšší nervové činnosti“ (26).

Ve stati „Psychologické základy sexuálního soužití“ (30) odmítá redukci sexuálního života na psychologii nebo na ryze biologickou základnu.

Studie „Význam psychopatologie pro studium normální osobnosti“ (39) zdůvodňuje jeho návrh na rozvinutí nové srovnávací a diferenciální hraniční disciplíny, zaměřené na studium shod a rozdílů poruchové a neporuchové duševní činnosti co do faktorů vzniku, vývoje a trvání, kvantitativních a kvalitativních změn, specifických struktur a vazeb apod.

Zdůvodnění této disciplíny dokládá vlastním výzkumem z oblasti experimentální terapie. Ve spolupráci s psychiatry rozvinul metody psychoterapie v narkogenové narkóze (trichloretylenové), aplikované od roku 1950 s úspěchem u neuróz a reaktivních stavů asi v 1500 případech.

Podrobněji s dr. O. Konečnou pojednává o této problematice v rozšířené zprávě o plnění plánu dílčího úkolu státního plánu výzkumu s názvem „Využití narkogenové narkózy k psychoterapii neuróz a reaktivních stavů a k diferenciální diagnostice“ (46).

Ve stati „Základní problémy psychoterapie neuróz“ pokouší se Konečný o aproximativně pracovní hypotetickou formulaci neurózy a psychoterapie. Od psychoterapeuta požaduje schopnost emočního a racionálního působení a vysoké lidské, společenské a mravní kvality (46).

V referátu „Význam hodnocení a hodnot pro racionální psychoterapii“ (48) pojednal o problematice neuróz a o racionální psychoterapii neuróz z hlediska hodnocení a hodnot.

Cenným přínosem jsou studie „Klinická aplikace projektivních kreseb u dětí“ (38) a „Výchovný typ rodičů ve vztahu k následné neurotizaci a snížení školního prospěchu dítěte“ (36). Konečný zjistil, že dětská kresba je velmi citlivou projekcí stupně dosaženého mentálního vývoje i dětské osobnosti a některých jejích zdravých i patologických znaků.

Koncem roku 1963 opouští Konečný funkci psychologa ve zdravotnictví a 1. prosince 1963 nastupuje místo vědeckého pracovníka a zástupce vedoucího oddělení vývojové psychologie Pedagogického ústavu J. A. Komenského ČSAV v Praze – pracoviště v Brně a po zřízení samostatné Psychologické laboratoře v Brně (1. 1. 1970) vede oddělení pro studium neporuchové a poruchové činnosti a oddělení psychologie osobnosti v užším slova smyslu. Zde se také velmi úspěšně a iniciativně podílí na koncepci, organizaci a řízení dílčích dlouholetých úkolů státního plánu výzkumu, na vypracovávání výzkumných metod (jako vedoucí oddělení) a na budování Psychologické laboratoře (jako zástupce vedoucího).

Tak se Konečnému ve zralém věku, vyzbrojenému psychologickou teorií a neobyčejně bohatými cennými poznatky z dlouhodobé praxe v různých odvětvích psychologie, naskytla možnost soustředit se hlavně na řešení problémů základního výzkumu v oblasti psychologie.

V tomto období působí Konečný také na filosofické fakultě v Brně nejdříve znovu jako docent (od dubna 1968) a pak jako mimořádný profesor psychologie (od 1. 7. 1968) a jako vedoucí katedry psychologie od 15. 4. 1968 do 1. 5. 1970, kdy převzal opět celý úvazek v Psychologické laboratoři ČSAV, k jejímuž budování významně přispěl.

Spolu s doc. MUDr. Bouchalem (1) vydává v roce 1966 ve SZN „Psychologii v lékařství“ (jako skripta vyšla ve SPN v roce 1961 a 1963), shrnující novodobé poznatky z této oblasti. Přepřacované a rozšířené vydání vyjde v roce 1971.

S K. Nedomou, P. Práčem (6) publikuje úvahu o psychologii manželství a rodičovství a naznačuje cestu, jak dosáhnout trvalého a šťastného manželství.

Konečný přistupuje k předmětu svého studia s vědeckou akribií a důkladnou erudicí v celé oblasti psychologie. Hlavní jeho metodou v psychologii je jednak kritická analýza, jednak experimentální metoda. Při řešení každé otázky přihlíží k bohaté podmíněnosti zkoumaných jevů a konfrontuje své výsledky a teoretické koncepce s jinými autory. Je si vědom toho, že všechny jím řešené problémy jsou komplexní povahy, vyžadují komplexního přístupu a je třeba je řešit v širších souvislostech, než tomu bylo v minulosti.

Za dlouhouletou významnou činnost vědeckou, pedagogickou, kulturní, odbojovou aj. se mu dostalo řady vyznamenání a veřejných poct. Je nositelem stříbrné medaile University J. E. Purkyně, dvou pamětních medailí k výročí ČSSR, dvou odbojových vyznamenání. Dostal několik diplomů za vzornou práci.

V tomto krátkém nástinu životního díla Konečného jsem nepojednal o jeho pracích z oboru filosofie, logiky, noetiky, etiky, uměnovědy, o jeho účasti na mezinárodních kongresech, sympoziích, na vědeckých konferencích, sjezdech, o účasti na různých kulturních, pedagogických a jiných akcích, o jeho činnosti na vědeckých radách, v společnostech a orgánech, v redakcích odborných časopisů, o jeho rozsáhlé popularizační činnosti, o činnosti v masových organizacích aj.

Konečný je náš přední badatel v oboru psychologie s uměleckými sklony, badatel velmi angažovaný v různých odvětvích vědy a kultury s velmi širokým okruhem zájmů, budovatel, organizátor a bojovník za vše ušlechtilé, etické a krásné. Člověk laskavý, čestný, velmi obětavý, ochotný pomoci tam, kde je toho třeba. Je prodchnut pocitem vysoké odpovědnosti k vědecké práci. Tihne k pojmové přesnosti, rozlišuje hypotézu od skutečnosti, vyniká pracovitostí, přesností, dovede řečnickky upoutat posluchače obsahem i formou podání. Charakteristickým rysem jeho osobnosti je kritičnost (která se projevuje nejen v jeho publikacích, ale ve všech jeho projevech a jednáních) a slohová vytríbenost podání.

Nejen celá psychologická obec, ale i četní pracovníci lékařských věd, společenských věd, umělecká obec, kulturní pracovníci, protifašističtí bojovníci, spolupracovníci na jeho pracovištích, četní jeho žáci, účastníci sjezdů, konferencí, kursů a pacienti přejí prof. Konečného, který svým tvůrčím dílem významnou měrou přispěl k rozvoji teoretické a aplikované psychologie, mnoho dalších úspěchů. V. Chmelář

Z bibliografických prací Roberta Konečného

Knižní publikace a monografie

1. Konečný Robert, Bouchal Milan: Psychologie v lékařství, 2. vyd. (přepr. a rozšíř.), Praha, Avicenum 1971, s. 300. (1. vyd., 1966, str. 230, jako skripta 1961, 1963 v SPN, 1971 LF UJEP).
2. Konečný Robert: Vladimír Hoppe (Příspěšek k historii a kritice iracionalismu). 1. vyd., Brno, FF UJEP, 1970, s. 205.
3. Konečný Robert: Julius Zeyer v zrcadle snů (Psychologie II, 1936, s. 25, 48, 111, 193).
4. Konečný Robert: Psychologická analýza výsledků individuální a kolektivní práce (Psychologie XI, 1949, s. 222, 267, Psychologie XII, 1950, 43, 87).

Knižní publikace populárně vědní

5. Konečný Robert, Konečná Olga: Když dětem nejde učení, 1. vyd., Praha 1961, SPN, stran 96.
6. Konečný Robert, Dráč, P., Nedoma K.: Tři úvahy o manželství a rodičovství, 1. vyd., Praha, SZN 1961, 2. vyd. 1964.
7. Konečný Robert, Konečná Olga: Starosti s dospíváním, 2. vyd., Praha, SPN 1967, stran 91 (1. vyd. 1966, slovenské vyd. Starosti s dospieváním, Bratislava, SPN 1966, str. 97).

Knižní texty a texty universitních přednášek (netištěné)

8. Psychoterapie v narkóze, str. 150 (spolu s O. Konečnou).
9. Sociální psychologie (str. 100).
10. Fyziologická psychologie (str. 74).

11. Úvod do metodiky psychologie (str. 100).
12. Psychologie osobnosti (str. 200).

Z oblasti filosofie, logiky a noetiky

13. Noetika (str. 200).
14. Logika (str. 212).
15. Úvod do filosofie (str. 125).
16. Uvedení do základních pojmů symbolické logiky (spolu s K. Čulíkem).
17. Metodika věd přírodních a společenských (str. 70).

Studie

18. Konečný Robert: Několik poznámek k metodice psychologie vzhledem k cíli střední školy (XII. výroč. zpráva čs. r. r. gymnasia v Tišnově za rok 1931–1932).
19. Konečný Robert: Vnímání fantasmát u dětí (exper. práce, v pokr. Český učitel 1931).
20. Konečný Robert: Úkoly, cíle a metody Studentské poradny v Brně (Zpráva o činnosti Soc. péče o středošk. studentstvo r. 1933–34).
21. Konečný Robert: Literární psychologie či literární mystika? (Psychologie I, 1935, 53).
22. Konečný Robert: Doslov překladatelův (přehled české psychologie novodobé in: R. Müller-Freienfels: Psychologie přítomnosti, přel. R. Konečný, Praha 1937, Fr. Laichter), str. 177.
23. Konečný Robert: City a emoce estetické (Psychologie IV, 1938, 285).
24. Konečný Robert: Některé problémy teorie vědy jako logické syntaxe a sémantiky (in Pocta Fr. Trávníčkovi a Franku Wollmanovi, Komenium, Brno 1948, 225).
25. Konečný Robert: Subjekt reálný a subjekt mezný (Psychologie XI, 1948–1949, 113).
26. Konečný Robert: Význam psychologie v určování typů vyšší nervové činnosti (in Sborník prací FF Brno, 1954, B 2, 68).
27. Konečný Robert: Frustrační tolerance schizofreniků (Súhrny prác VI. celošt. konferencie psychiatrov, 1957, Tatranská Lomnica).
28. Konečný Robert: Problémy a úkoly zdravotnické psychologie (in: Využitie psychológie v socialistickej spoločenskej praxi, SAV, Bratislava 1959, 247).
29. Konečný Robert: Několik poznámek k teoretickým předpokladům psychologické praxe diagnostické (ČsPs III, 1959, 251).
30. Konečný Robert: Psychologické základy sexuálního soužití (Čs. gynekologie XXVI, 5, 1961).
31. Konečný Robert: Některé teoretické a praktické otázky psychoterapie dětí (in Sborník prací FF, Brno 1964, B 11, 7).
32. Konečný Robert: Některé aktuální otázky teoretické základny výzkumu v zdravotnické psychologii (these v Souhrnu refer. I. sjezdu čs. psychologů, Praha 1961).
33. Konečný Robert: Psychologie stáří (in Geriatrie v domovech důchodců, SVSZ Praha 1964, 19).
34. Konečný Robert: Pohled na psychologii ve zdravotnictví v Československu do r. 1965 (ČsPs IX, 1965, 441).
35. Konečný Robert: Psychologie puberty, adolescence a rané dospělosti (in Sborník referátů přednes. na celost. semináři dorostového lékařství, nákl. Mzd, KÚNZ, 1965, 10).
36. Konečný Robert: Výchovný typ rodičů ve vztahu k následné neurotizaci a snížení školního prospěchu dítěte (Čs. pediatrie XXI, 1966, 547).
37. Konečný Robert: Postavení rodiny v současné společnosti a její možnosti a úkoly v pohlavní výchově (in Bulletin Soc. akademie 2, Pohlavní výchova a výchova k rodičovství, Brno 1966).
38. Konečný Robert: Klinická aplikace projektivních kreseb u dětí (Psychol. a patopsych. dieťaťa II, 2, 1967, 79).
39. Konečný Robert: Význam psychopatologie pro studium normální osobnosti (in sborník Problémy psychologie osobnosti, Praha, ČSAV, 1967, 61).
40. Konečný Robert, Konečná Olga: Dva psychologické soudní posudky (Psychológia patopsychol. dieťaťa II, 1967, 99).
41. Konečný Robert: Dva základní typy sugesce (ČsPs XI, 1967, 360).
42. Konečný Robert: Psychologie v Itálii (ČsPs XII, 1968, 4).
43. Konečný Robert: Psychologie výchovy v rodině (z nerealizované učebnice red. prof. Chmelařem přeneseno do Vědy a života č. 2 a č. 3, 1969).

44. Konečný Robert: In memoriam L. Kolářkové (ročenka UJEP a Universitas 1968).
45. Konečný Robert, J. Kučerová, Vl. Smékal: Vliv kolektivní předškolní výchovy na rozdíly v chování školních dětí (ČsPs XIII, 1969, 568).
46. Konečný Robert: Využití narkogenové narkózy k psychoterapii neuróz a reaktivních stavů a k diferenciací diagnostice (in Vybrané studie z psychologie zdravotnické II, 25, kand. dis. práce).
47. Konečný Robert: Základní problémy psychoterapie neuróz (tamtéž 48).
48. Konečný Robert: Význam hodnocení a hodnot pro racionální psychoterapii neuróz (tamtéž 59).
49. Konečný Robert: Psychologická soudní expertíza (in Diagnostika psychického vývoje, Avicenum, 1971).
50. Konečný Robert, Osecký Pavel: Příspěvek k volnému brzdění (v tisku).
51. Konečný Robert, Smékal Vl., Staňková, H.: Závislost citových vztahů dítěte na některých faktorech rodinného prostředí (v tisku).
52. Konečný Robert, Černá Vl., Smékal Vl.: Analýza Zazzova testu zvířat (v tisku).

Studie popularizačně vědní

53. Konečný Robert: Psychologie dítěte v době dospívání (in Výchova dorostu, Brno 1932, 13).
54. Konečný Robert, Krátký Alois: Poruchy duševní činnosti (in: Psychologie v našem denním životě, Praha 1957, Naše vojsko, 138).
55. Konečný Robert, Chmelař Vilém: Jak vést dospívající mládež k soustavnému učení a práci (in Výchova dospívající mládeže, Praha, SPN 1959, 186).
56. Konečný Robert: Dětská radost a bolest,
57. Konečný Robert: Dětský hněv a vzdor,
58. Konečný Robert: Dětský strach a dětská úzkost (in: Před branami školy, Praha, SPN 1960, 71. — Přeprac. znovu v ABC rodinné výchovy, Praha, SPN 1969, 90).
59. Konečný Robert: Nejranější lásky (in: Hovoříme s rodiči. Dospívání a rodinná výchova, Praha, Svoboda 1968, 67).

Poznámka: V tomto bibliografickém výběru nejsou uvedeny stovky jubilejních studií, nekrologů, recenzí a polemik a pravidelné referáty o knižních novinkách uveřejňovaných v Lidových novinách, Naší době, Činu, Ruchu filosofickém atd. Nejsou uvedeny ani závěrečné zprávy úkolů státního plánu badatelského (celkem 6). Nejsou uvedeny knihy poezie (4) a beletrie (2), rozhlasových přednášek, úvodníky z Lidových novin atd.

ZA dr. KARLEM TŘÍSKOU

Když Československá psychologie ve svém druhém čísle roku 1970 vzpomenula 75. narozenin dr. K. Třísky, CSc., netušili jsme, že přibližně za rok nás postihne smutná zpráva o úmrtí tohoto významného českého psychologa. Dr. K. Tříška, který zemřel dne 6. července 1970, se aktivně podílel na rozvoji české psychologie od svých 30 let, kdy publikoval v České myslí své první studie k otázce testů inteligence. Roku 1929 vyšla v jeho pečlivém překladu kniha McDougalla „Fyziologická psychologie“, která jakoby předznamenala okruh jeho teoretických zájmů.

Dr. K. Tříška patřil spolu se zesnulým prof. dr. J. Doležalem a prof. dr. J. Váňou k předním odborníkům v oblasti psychometrie a psychodiagnostiky. Jeho četné předválečné studie se vyznačují hlubokou znalostí jak statistických, tak i psychologických problémů těchto oblastí. Vědecky velmi plodnou etapou dr. Třísky je poválečné období, kdy obklopen několika mladšími pracovníky rozpracovává základní otázky toho, jak metricky postihnout změny psychické výkonnosti v poznávacích procesech a v učení u dětí i dospělých. Vytváří novou zkoušku diferenciací (schopnosti rozlišovat) a pojmově třídí různé druhy znaků. Výsledky zde získané vzbudily již mezinárodní ohlas.

Hlavní vědecký přínos dr. K. Třísky je v oblasti psychologické diagnostiky školní mládeže i dospělých. Rozpracoval a vyřešil řadu otázek týkajících se teoretických základů testů inteligence. Zejména jde o psychologické a statistické analýzy vztahů mezi rychlostí a výkonem subjektu (viz K. Tříška, 1935). Dále se zabýval otázkami statistického výběru testových úkolů a analýzou stálosti duševních úkolů (K. Tříška,